

A háztartások fogyasztása, 2008

Tartalom

Előszó	2
A háztartások fogyasztása és a bruttó hazai termék kapcsolata	2
A háztartások fogyasztása és a rendelkezésre álló jövedelem összefüggései	3
A háztartások fogyasztásának alakulása a makrostatisztikai adatok alapján	4
<i>A háztartások fogyasztási kiadásának alakulása termékcsoportok szerint</i>	4
<i>A háztartások fogyasztásának alakulása tartósság szerint</i>	8
<i>A háztartások fogyasztásának évközi alakulása</i>	9
stADAT-táblák	
A háztartások tényleges fogyasztása források szerint	
A háztartások fogyasztási kiadásának alakulása a termékek tartóssága szerint	
A háztartások egy főre jutó fogyasztása a javak rendeltetése szerint (COICOP)	
Jelmagyarázat	
Elérhetőségek	

Előszó

A kiadvány a háztartások fogyasztásának 2008. évi alakulását mutatja be, kitekintéssel az előző 13 év főbb jellemzőire, tendenciáira, bő módszertani magyarázatok mellett. Két részből áll. Az első rész a fogyasztás makrogazdasági összefüggéseit és alakulását tárgyalja, s röviden ismerteti a főbb nemzetközi tendenciákat. A végén közöljük a nemzeti számlák alapján készült adattáblázatok elérhetőségi útvonalát a KSH honlapján.

A kiadvány számszaki anyagát 2009. november 6-án zártuk le.

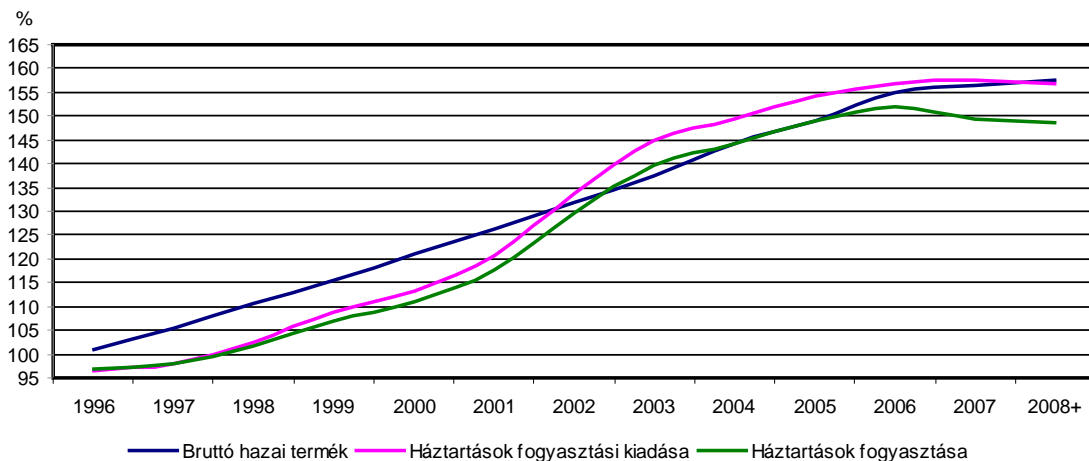
A háztartások fogyasztása és a bruttó hazai termék kapcsolata

A háztartások fogyasztásának számítása makroszinten a nemzeti számlák összeállítása keretében készül. A nemzeti számlák egyik legfontosabb mutatószáma a bruttó hazai termék (GDP), melynek egyik felhasználási területe a háztartások fogyasztása. A háztartások fogyasztásán belül megkülönböztetjük a háztartások fogyasztási kiadását és a természetbeni társadalmi juttatásokból származó fogyasztást. A háztartások fogyasztási kiadása a rezidens háztartások egyéni szükségleteik közvetlen kielégítésére felhasznált termékekre és szolgáltatásokra fordított kiadásait tartalmazza, ami felmerülhet hazai területen vagy külföldön. A természetbeni társadalmi juttatások a kormányzat vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által finanszírozott, de a háztartások által egyénileg fogyasztott termékeket és szolgáltatásokat tartalmazzák (legjelentősebb tételei az egészségügy és az oktatás).

A bruttó hazai termék 2008-ban az előzetes adatok szerint¹ 0,6%-kal növekedett összehasonlítható árakon számítva. Eközben a háztartások fogyasztása az előző évihez hasonlóan csökkent (0,6%-kal). Ennek oka, hogy egyrészt a természetbeni társadalmi juttatásoknál – akárcsak tavaly – visszaesés tapasztalható, bár jelentősen kisebb mértékben (1,2%-kal); másrészt 1996 óta először mérséklődött a háztartások változatlan áron mért fogyasztási kiadása (0,5%-kal).

1. grafikon

A bruttó hazai termék és a háztartások fogyasztásának alakulása, 1995=100%

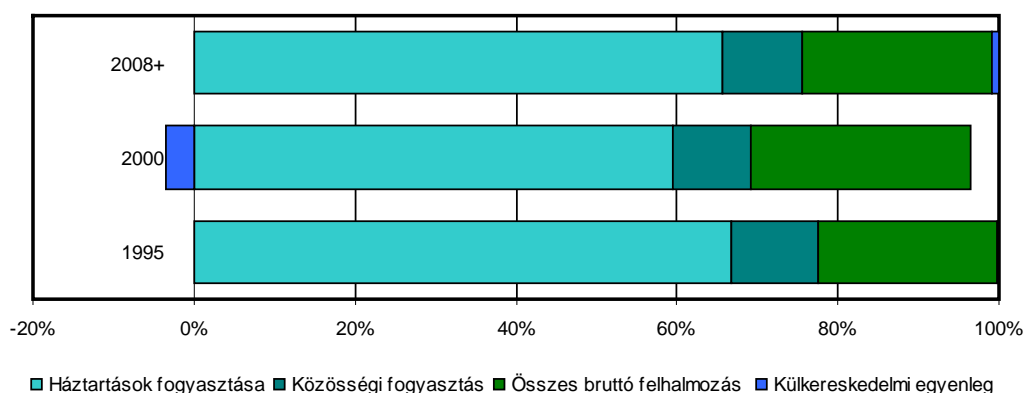
A bruttó hazai termék felhasználásának döntő hányadát a háztartások fogyasztása teszi ki. Ez az arány nem változott számottevően az elmúlt 13 évben: 63 és 67% között alakult, tükrözve a fogyasztás növekedésében bekövetkezett ingadozásokat. Ugyanakkor a bruttó hazai termék felhasználásának másik jelentős tétele, a bruttó felhalmozás súlya ennél erőteljesebben ingadozó tendenciát mutat: 1995-ben 22,1%-át tette ki a bruttó hazai terméknek, 2000-ben ez az arány felment 29,4%-ra, majd 2008-ra visszaesett 23,4%-ra. Eközben a külkereskedelmi forgalomban

¹ 2008-ra vonatkozóan a kiadványban bemutatott minden adat előzetes.

már második éve aktívum mutatható ki, hasonlóan 1995–1997-hez; 2008-ban folyó áron az aktívum elérte a 259 milliárd Ft-t.

2. grafikon

A bruttó hazai termék felhasználásának szerkezete folyó áron

A háztartások fogyasztási kiadása (beleértve a háztartásokat segítő nonprofit szervezetek fogyasztási kiadásait is) az EU-27 tagállamai vonatkozásában 1995-ben jelentősen magasabb arányt képviselt a bruttó hazai termék szerkezetében, mint Magyarországon. 2008-ra a különbség kismértékben mérséklődött, ugyanakkor az EU-27-ben is csökkent a részarány. A kormányzat fogyasztási kiadásának aránya 1995-ben Magyarországon lényegesen nagyobb volt, mint az unióban, ez a különbség azonban szignifikánsan szűkült 2008-ra, elsősorban azért, mert a magyar kormányzati kiadások aránya visszaesett. A bruttó felhalmozás aránya nagyjából hasonló volt 1995-ben Magyarországon és az unióban, de míg hazánkban növekedett 2008-ra, addig az unióban nagyjából változatlan maradt. A külkereskedelmi forgalom 1995-ben és 2008-ban is aktívummal zárt Magyarországon és az unió 27 országában is, ám hazánkban nőtt az aktívum, az unióban csökkent.

1. táblázat

A bruttó hazai termék szerkezete folyó áron, az EU-27 országokban és Magyarországon, nemzeti valutában számítva

Megnevezés	1995		2008	
	Magyarország	EU-27 ^{a)}	Magyarország	EU-27 ^{a)}
Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézetek fogyasztási kiadása	54,3	57,9	54,0	57,4
Kormányzat fogyasztási kiadása	23,3	20,5	21,6	20,8
Összes bruttó felhalmozás	22,1	20,2	23,4	20,5
Külkereskedelmi egyenleg	0,3	1,4	1,0	0,3
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

^{a)} Forrás: Eurostat

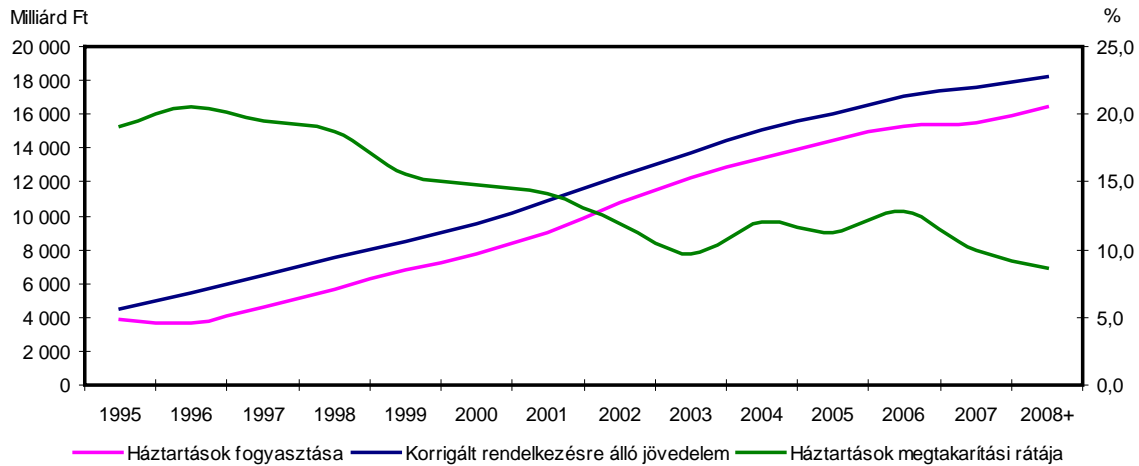
A háztartások fogyasztása és a rendelkezésre álló jövedelem összefüggései

A háztartások fogyasztásának szintjét meghatározza az adott időszakban rendelkezésre álló jövedelmük nagysága. Az adott időszakban rendelkezésre álló jövedelmet két célra lehet fordítani: vagy elköltjük (elfogyasztjuk) az adott időszakban felmerült szükségletek kielégítésére, vagy megtakarítjuk, félretesszük a jövőben felmerülő szükségletek kielégítésre érdekében. A fogyasztási kiadásokat a munkajövedelmekből, a pénzbeni társadalmi juttatásokból és az egyéb folyó transzferekből (pl. biztosításból) származó jövedelmekből fedezi a lakosság, a természetbeni

társadalmi juttatásokat pedig a kormányzat, illetve a háztartásokat segítő nonprofit intézmények közvetlenül bocsátják a lakosság rendelkezésére. A természetbeni társadalmi juttatásokkal növelt rendelkezésre álló jövedelmet korrigált rendelkezésre álló jövedelemnek nevezzük.

3. grafikon

A háztartások fogyasztásának, korrigált rendelkezésre álló jövedelmének és megtakarítási rátájának alakulása, folyó áron, 1995–2008

A háztartások fogyasztása és a korrigált rendelkezésre álló jövedelem alakulása folyó áron számítva hasonló tendenciát mutat. Az elmúlt 13 évben fokozatosan emelkedett a háztartások fogyasztása és a korrigált rendelkezésre álló jövedelme, a megtakarítási ráta azonban csökkent. 1995 és 2003 között folyamatosan esett vissza a háztartások megtakarítási hajlandósága, azaz jövedelmük egyre nagyobb hányadát fordították a folyó szükségleteik kielégítésére; 2004–2006 között erősödött, 2007-től viszont újra csökkenésnek indult. (A megtakarítási ráta a háztartások pénzbeni megtakarításainak és felhalmozási kiadásának a rendelkezésre álló jövedelemhez viszonyított arányát mutatja.)

A háztartások fogyasztásának alakulása a makrostatisztikai adatok alapján

A háztartások fogyasztási kiadásának alakulása termékcsoportok szerint

A háztartások fogyasztását rendeltetés szerinti termékcsoporthoz állítjuk össze. A különböző termékeket és szolgáltatásokat aszerint foglaljuk azonos csoportba, hogy milyen speciális célokat szolgálnak. Ilyen például a test táplálása, védelme az időjárással szemben, a betegségek megelőzése és gyógyítása, tudás megszerzése, utazás egyik helyről a másikra stb.²

² A háztartások fogyasztási kiadása rendeltetés szerinti bontásának nemzetközi nómenklatúrája az egyéni fogyasztás rendeltetés szerinti osztályozása, a COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose).

A háztartások fogyasztása termékcsoportok szerint

COICOP-kód	(folyó áron, millió Ft)		
	1995	2000	2008
01. Élelmiszerek és alkoholmentes italok	766 390	1 420 124	2 496 664
02. Szeszes italok, dohányárúk és kábítószer	279 912	635 380	1 417 994
03. Ruházat és lábbeli	161 764	332 225	474 720
04. Lakásszolgáltatás, víz, villamos energia, gáz és egyéb tüzelőanyag	569 896	1 401 842	2 753 055
05. Lakberendezés, lakásfelszerelés, rendszeres lakáskarbantartás	227 424	491 330	792 302
06. Egészségügy	88 917	244 051	490 201
07. Közlekedés és szállítás	399 772	1 114 874	2 218 422
08. Hírközlés	63 387	306 822	559 542
09. Szabadidő és kultúra	252 671	557 339	1 051 056
10. Oktatás	43 875	77 678	154 750
11. Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	157 309	358 032	725 450
12. Egyéb termékek és szolgáltatások	284 972	587 196	1 142 303
Hazai fogyasztási kiadás	3 296 289	7 526 892	14 276 460
Idegenforgalom egyenlege ^{a)}	233 695	645 976	357 037
Rezidens háztartások fogyasztási kiadása	3 062 594	6 880 916	13 919 423
Természetbeni társadalmi juttatások	774 160	1 646 036	3 517 873
Háztartások fogyasztása	3 836 754	8 526 952	17 437 296

^{a)} Rezidens háztartások fogyasztási kiadása = hazai fogyasztási kiadás, mínusz idegenforgalom egyenlege.

A háztartások fogyasztásán belül a rezidens háztartások fogyasztási kiadásának, azaz a háztartások által finanszírozott fogyasztási kiadásnak 80% körüli a súlya, a kormányzat és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által finanszírozott természetbeni társadalmi juttatásoké 20% körül mozog.

A háztartások fogyasztási kiadásának megoszlása termékcsoportok szerint, folyó áron

COICOP-kód	1995		2006		2008
	EU-27 ^{a)}	Magyarország	EU-27 ^{a)}	Magyarország	(%)
01. Élelmiszerek és alkoholmentes italok	14,5	23,3	12,7	16,8	17,5
02. Szeszes italok, dohányárúk és kábítószer	3,7	8,5	3,5	8,8	9,9
03. Ruházat és lábbeli	6,8	4,9	5,7	3,4	3,3
04. Lakásszolgáltatás, víz, villamos energia, gáz és egyéb tüzelőanyag	20,7	17,3	21,9	18,7	19,3
05. Lakberendezés, lakásfelszerelés, rendszeres lakáskarbantartás	7,1	6,9	6,2	6,3	5,5
06. Egészségügy	3,2	2,7	3,4	3,6	3,4
07. Közlekedés és szállítás	13,2	12,1	13,6	16,0	15,5
08. Hírközlés	1,9	1,9	2,7	4,2	3,9
09. Szabadidő és kultúra	9	7,7	9,4	7,8	7,4
10. Oktatás	0,9	1,3	1,0	1,3	1,1
11. Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	8,2	4,8	9,0	5,1	5,1
12. Egyéb termékek és szolgáltatások	10,8	8,6	10,8	8,0	8,0
Hazai fogyasztási kiadás	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

^{a)} Forrás: Eurostat (a kiadvány szerkesztése időpontjában még nem voltak elérhetők a 2007-re és 2008-ra vonatkozó adatok).
Megjegyzés: A kiadvány szerkesztése időpontjában még nem voltak elérhetők az EU-27 2007-re és 2008-ra vonatkozó adatai.

A hazai fogyasztási kiadás szerkezetét tekintve megállapíthatjuk, hogy Magyarországon – akárcsak az EU-27 országainak átlagát tekintve – a legtöbbet élelmiszerekre, lakásszolgáltatásra és közlekedésre költenek a háztartások. Míg 1995-ben az élelmiszerekre fordított kiadások voltak a legjelentősebbek, addig 2008-ban már a lakásszolgáltatásra fordított kiadások vették át a vezető szerepet hazánkban, és az EU-27 országainak átlagát tekintve is. A legkevesebbet egészségügyre és oktatásra költött a lakosság, aminek legfőbb oka az állam nagymértékű újraelosztó szerepe ezen területeken, azaz a természetbeni társadalmi juttatásokként elszámolt egészségügyi és oktatási szolgáltatások nyújtása a lakosságnak. A legfigyelemreméltóbb eltérés a magyar és az EU-27-beli fogyasztási szerkezet között a szeszes italok, dohányárúk és a vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás esetében látszik: míg a magyarok kiadásuk 8,5, illetve 8,8%-át fordították szeszes ital, dohányáru fogyasztására, addig az EU-27 országainak átlaga 3,7, illetve 3,5%.

Ugyanakkor a vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás esetében fordított a helyzet: Magyarországon az arány 4,8, illetve 5,1%, az EU-27 átlaga pedig 8,2, illetve 9,0%. E jelenségnek két oka lehetséges: egyrészt valószínűleg az EU-27 országaiban inkább a vendéglátóhelyeken fogyaszt a lakosság több szeszes italt és dohányárut, másrészt az arányokat befolyásolja a kábítószer-elszámolásának gyakorlata. Magyarország a 2005. évi számítások során az EU előírásainak megfelelően bevezette az illegális tevékenységek számbavételét a nemzeti számlákban (kábitószer és prostitúció), miközben több európai országban a kísérleti számítások eredményeit még nem építették be a publikált adatokba.

A háztartások fogyasztása 2008-ban összehasonlító árakon számítva 0,6%-kal csökkent az előző évhez viszonyítva. Ezen belül a kormányzattól és a háztartásokat segítő nonprofit intézményektől származó természetbeni társadalmi juttatások 1,2%-kal estek vissza, a rezidens háztartások fogyasztási kiadása 0,5%-kal csökkent. A hazai, azaz az ország területén történő fogyasztás 0,6%-os mérséklődést mutatott.

A következő táblázat tartalmazza a fogyasztási kiadás termékcsoport bontás szerinti főbb adatait.

4. tábla

A háztartások fogyasztásának volumenindexei termékcsoportok szerint

COICOP-kód	1995=100,0 (%)			
	1996	2000	2008	
	előző év azonos időszaka=100,0		1995=100,0	
01. Élelmiszerek és alkoholmentes italok	99,9	101	96,8	116,6
02. Szeszes italok, dohányárúk és kábítószer	93,6	101,5	105	134,5
03. Ruházat és lábbeli	92,8	103,9	100,6	122,0
04. Lakásszolgáltatás, víz, villamos energia, gáz és egyéb tüzelőanyag	100,6	103,1	97,2	118,2
05. Lakberendezés, lakásfelszerelés, rendszeres lakáskarbantartás	92,9	109,1	100,1	177,7
06. Egészségügy	89,3	100	109,7	112,2
07. Közlekedés és szállítás	103,4	106,8	98,4	221,1
08. Hírközlés	121,8	114,5	104,2	364,6
09. Szabadidő és kultúra	100	108,1	99,5	176,5
10. Oktatás	102,9	98,2	97,9	101,8
11. Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	100,5	101,8	96,3	115,9
12. Egyéb termékek és szolgáltatások	96,1	106,2	98,2	155,0
Hazai fogyasztási kiadás	99	102,7	99,3	146,8
Rezidens háztartások fogyasztási kiadása	96,5	104,1	99,5	156,6
Természetbeni társadalmi juttatások	97,7	102,0	98,8	119,2
Háztartások fogyasztása	96,8	103,7	99,4	148,4

Az élelmiszerekre és alkoholmentes italokra fordított kiadások 1995 és 2008 között 16,6%-kal emelkedtek összehasonlító árakon számítva. Ezen időszakon belül 2003-ig dinamikus növekedés figyelhető meg, 2003 és 2006 között szinte stagnált a fogyasztás, majd 2007-ben és 2008-ban is csökkent.

A ruházatkódokra fordított kiadások a vizsgált időszakban 22%-kal nőttek; az első évek folyamatos emelkedését 2004–2005-ben visszaesés, majd a 2007-ben megfigyelhető erőteljes (előző évhez képest 7%-os) emelkedés után 2008-ban stagnálás követte.

A lakásszolgáltatásra, vízre, villamos energiára, gázra és egyéb tüzelőanyagokra fordított kiadások 18,2%-kal nőttek 1995-höz viszonyítva. A lendületes növekedés 2003-ig tartott, 2004–2006 között lelassult, majd 2007-ben és 2008-ban is csökkenés következett be.

A lakberendezésre, lakásfelszerelésre, rendszeres lakáskarbantartásra vásárolt termékek fogyasztása az elmúlt 13 évben 77,7%-kal emelkedtek. A gyors növekedés időszaka 2004-ig tartott, majd stagnálás, illetve csökkenés követte.

Az egészségügyi termékek és szolgáltatások igénybevétele 1995-höz képest 12,2%-kal növekedtek. A növekedés aránylag egyenletes volt. 2007-ben következett be egy jelentős, 11,9%-os visszaesés, amit 2008-ban 9,7%-os emelkedés követett.

A közlekedés és szállítás területén zajlott az egyik leggyorsabb fogyasztásbővülés. Az elmúlt 12 évben 121,1%-kal emelkedett a közlekedéssel kapcsolatos termékek és szolgáltatás fogyasztása. Egészen 2006-ig dinamikus fejlődés figyelhető meg, majd a személygépkocsik vásárlásá-

nak visszaesése miatt 2007-ben már csupán 0,8%-os növekedés, 2008-ban pedig 1,6%-os csökkenés tapasztalható.

A hírközlésre fordított kiadások növekedése a legjelentősebb a tizenkét főcsoport közül: 1995-höz képest 264,6%-kal növekedtek a hírközlésre fordított kiadások összehasonlító áron számítva. Ezen belül a húzóerőt a telefonálás és egyéb hírközlési szolgáltatások jelentették, a postai szolgáltatások egyre inkább háttérbe szorulnak.

A szabadidős tevékenységre és kultúrára fordított kiadások 1995-től 2008-ig összességében 76,5%-kal növekedtek. Ezen belül 1999 és 2006 között gyors növekedés figyelhető meg, amit az utolsó két évben enyhe csökkenés követett.

Az oktatásra fordított kiadások növekedtek a legkisebb mértékben a tizenkét főcsoport közül. Az elmúlt 13 évben összesen 1,8%-os növekedés figyelhető meg. Az oktatási szolgáltatások fogyasztása azonban nagyon hektikusan alakult: 1995 és 2000 között szinte stagnált, 2003-ig gyorsan növekedett, 2004-ben és 2005-ben csökkent, 2006-ban visszaugrott a 2003. évi szintre, 2007-ben és 2008-ban újra csökkenést mutatott.

A vendéglátásra és szálláshely-szolgáltatásra fordított kiadások enyhe növekedést mutattak a vizsgált időszakban, összességében 15,9%-kal emelkedtek. 2008-ban tapasztalható első ízben csökkenés (3,7%).

Az egyéb termékek és szolgáltatások fogyasztása a kezdeti csökkenést követően fokozatosan emelkedett, 2008-ig 55%-kal. Hasonlóan a többi termékfőcsoporthoz, 2007-ben stagnálás, majd 2008-ban visszaesés figyelhető meg.

Összességében 1995 és 2008 között a hazai fogyasztási kiadás 46,8, a rezidens háztartások fogyasztási kiadása 56,6%-kal nőtt. Ezen belül 1995 és 2001 között a hazai fogyasztási kiadás dinamikusabban emelkedett a rezidens háztartások fogyasztási kiadásánál, azaz a Magyarországra látogató külföldiek fogyasztása gyorsabban nőtt, mint a külföldre utazó magyaroké. 2002-től a tendencia megfordult, azóta a rezidens háztartások fogyasztási kiadása növekszik gyorsabban a hazai fogyasztási kiadásnál, vagyis a magyarok külföldön történő fogyasztása nagyobb ütemben emelkedik, mint a külföldiek magyarországi fogyasztása.

A kormányzattól és a háztartásokat segítő nonprofit intézményektől származó természetbeni társadalmi juttatások 1995-höz képest 19,2%-kal emelkedtek. Az 1996-ot és 1997-et jellemző visszaesés után növekedésnek indultak, majd 2007-től újra csökkenés figyelhető meg, elsősorban a kormányzat által finanszírozott egészségügyi szolgáltatások, gyógyszer támogatások, a gázár-kompenzáció és közlekedési ártámogatások visszaesése miatt.

A háztartások végső fogyasztása a rezidens háztartások fogyasztási kiadásának és a természetbeni társadalmi juttatások változásainak eredőjeként 48,4%-kal növekedtek 1995 és 2008 között.

Magyarországon a fogyasztás bővülése gyorsabb ütemben zajlott, mint az unió 27 országának átlagában: míg hazánkban a háztartások fogyasztási kiadása 48,4%-kal nőtt 1995-höz viszonyítva, addig az EU-27 országaiban átlagosan 23,9%-os³ emelkedést regisztráltak. Ezen belül az egyes országokban igen erős eltérések mutathatók ki. Például Németországban és Belgiumban az átlagnál kisebb mértékű bővülés figyelhető meg (12,6, illetve 22,3%), Észtországban és Csehországban pedig az átlagnál – és a magyar növekedésnél is – nagyobb a változás (+59, illetve +52,5%). A 2008. évi adatokban már enyhén érezhető a pénzügyi és gazdasági válság hatása: az EU-27 átlagos növekedése a 2007. évi 2% után 0,7%-ra⁴ lassult. Ezen belül Észtországban már 4,8%-os visszaesés látszik, Németországban stagnálás, Belgiumban és Csehországban enyhe növekedés mutatkozott.

Az egyes főcsoportokon belül az elmúlt 13 évben a legjelentősebb növekedés a hírközlés területén történt, különösen az új tagországok esetében. Csehországban például egészen kiugró módon több mint tízszeresére nőttek az ebbe a főcsoportba tartozó termékekre és szolgáltatásokra fordított kiadások (elsősorban a mobiltelefonokkal kapcsolatos fogyasztás); az oktatásra fordított kiadások emelkedtek a legkisebb mértékben. Németországban az egészségügyre és a szabadidő,

³ Beleértve a háztartásokat segítő nonprofit intézmények fogyasztási kiadásait is. Forrás: Eurostat.

⁴ Beleértve a háztartásokat segítő nonprofit intézmények fogyasztási kiadásait is. Forrás: Eurostat.

kultúrára fordított kiadások bővültek jelentősen, miközben a szeszesital-, dohányfogyasztás visszaszorult. Belgiumban szintén az egészségügyre és a szabadidő, kultúrára fordított kiadások nőttek, de nőtt a szeszesital-, dohányfogyasztás is. Észtországban erőteljesen növekedtek a közlekedésre, a szabadidő, kultúrára, valamint az egyéb termékek és szolgáltatásokra fordított kiadások. Csehországban is emelkedett az egészségügyre, az egyéb termékekre és szolgáltatásokra, valamint a ruházatra fordított kiadások, miközben a szeszesital-, dohányfogyasztás csökkent.

Mint az előzőekben már bemutattuk, hazánkban a legerőteljesebben szintén a hírközléssel kapcsolatos kiadások bővültek, ezt követte a közlekedésre és a szabadidő, kultúrára fordított kiadások emelkedése. E két utóbbi főcsoport esetében azonban 2008-ban már enyhe visszaesés figyelhető meg. A szeszes ital, dohány fogyasztása szintén növekedett, s ez a növekedés nem torpant meg 2008-ban sem.

A fentiek alapján látszik, hogy a magyar fogyasztás struktúrája és trendje beleillik az unión belül megfigyelhető tendenciákba.

5. tábla

A háztartások fogyasztási kiadásának volumenindexei az Európai Unió néhány országában

COICOP-kód	2006					2008								
	előző év azonos időszaka=100,0					előző év azonos időszaka=100,0					1995=100,0			
	EU-27	Németország	Belgium	Észtország	Csehország	Németország	Belgium	Észtország	Csehország	Németország	Belgium	Észtország	Csehország	
01. Élelmiszerek és alkoholmentes italok	102,3	100,8	98,1	104,9	102,8	98,4	98,7	101,3	103,8	102,3	99,3	186,6	156,4	
02. Szeszes italok, dohányárúk és kábítószer	100,2	95,9	102,5	101,2	103,8	97,2	95,6	90,7	99,8	78,1	107,8	218,1	92,9	
03. Ruházat és lábbeli	103,2	101,3	102,4	132,0	107,7	101,2	102,0	68,9	104,3	104,0	111,1	179,0	210,5	
04. Lakásszolgáltatás, víz, villamos energia, gáz és egyéb tüzelőanyag	101,0	100,2	100,7	107,3	100,3	101,1	102,0	105,1	100,2	110,1	119,0	177,8	101,3	
05. Lakberendezés, lakásfelszerelés, rendszeres lakáskarbantartás	102,9	102,4	102,5	110,0	109,8	100,8	100,1	93,7	102,8	98,9	115,6	339,2	166,0	
06. Egészségügy	103,9	103,1	101,5	99,8	112,2	102,3	100,4	116,2	95,0	134,2	139,6	281,8	276,9	
07. Közlekedés és szállítás	101,4	102,7	105,0	123,6	108,4	97,6	100,3	102,7	104,0	100,0	121,3	332,6	187,2	
08. Hírközlés	106,1	105,0	100,6	135,2	113,1	104,1	101,9	81,0	105,8	282,5	269,9	586,7	1538,8	
09. Szabadidő és kultúra	104,1	103,1	104,2	106,4	102,6	102,4	101,7	80,4	104,2	143,8	145,9	344,6	135,5	
10. Oktatás	102,1	101,2	99,3	102,4	102,7	98,4	100,7	89,6	116,7	115,7	121,2	146,5	186,4	
11. Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	102,1	102,6	101,2	108,7	112,8	100,1	102,8	83,8	96,9	108,6	120,0	227,5	109,4	
12. Egyéb termékek és szolgáltatások	102,2	101,6	103,3	112,7	113,0	100,1	103,5	97,5	102,0	125,7	133,4	404,8	230,0	
Hazai fogyasztási kiadás	102,2	101,5	101,8	111,1	105,6	100,2	101,2	94,9	102,1	112,9	122,6	248,0	151,3	
Rezidens háztartások fogyasztási kiadása	...	101,3	101,7	113,0	105,0	100,3	101,0	95,2	103,6	112,6	122,3	159,0	152,5	

A háztartások fogyasztásának alakulása tartósság szerint

A háztartások fogyasztási kiadásait csoportosíthatjuk az elfogyasztott javak tartóssága szerint. Ennek alapján négy csoportot különböztetünk meg:

- tartós termékek,
- féltartós termékek,
- nem tartós termékek,
- szolgáltatások.

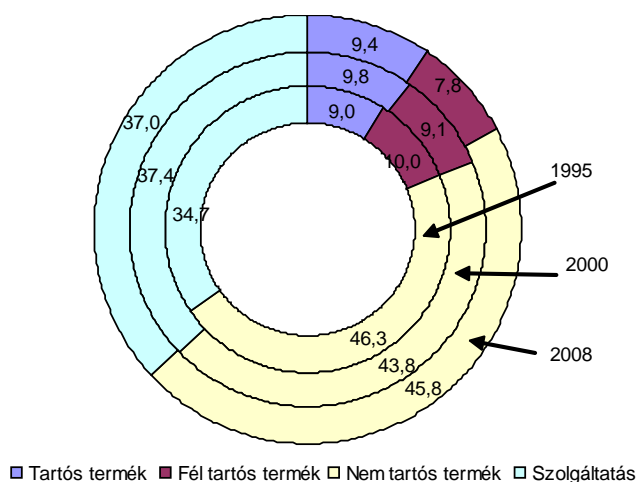
A nem tartós és tartós javak közötti megkülönböztetés azon alapul, hogy az adott termék egy évnél hosszabb megfigyelési időszak alatt egyszer vagy ismételten többször, illetve folyamatosan használható, továbbá a tartós fogyasztási cikkek – mint például a személygépkocsi, a hűtőszekrény, a mosógép vagy televíziókészülék – viszonylag nagy értéket képviselnek. A féltartós fogyasztási cikkek abban különböznek a tartós fogyasztási cikkektől, hogy jóllehet használatuk

időtartama meghaladja az egy évet, a várható élettartam jóval rövidebb a tartós fogyasztási cikkekénél, emellett az értékük is lényegesen kisebb.⁵

A 4. grafikon a hazai fogyasztási kiadás tartósság szerinti megoszlását mutatja 1995-ben, 2000-ben és 2008-ban. Az adatok szerint 1995 és 2000 között a fogyasztás és a jövedelmek növekedésének időszakában a fogyasztás szerkezete elmozdult a magasabb jövedelemrugalmasságú termékek és szolgáltatások felé. Azaz a féltartós és nem tartós termékek aránya csökkent, a szolgáltatásoké és a tartós termékeké nőtt. 2008-ban azonban a fogyasztás bővülésének megtorpanásával az arányok némileg visszarendeződtek, elsősorban a nem tartós termékek javára. 2000-hez képest ezen termékek aránya 43,8-ről 46,8%-ra nőtt, a szolgáltatásoké 37,4-ről 37,0, a féltartós termékeké pedig 9,1-ről 7,8%-ra csökkent.

4. grafikon

A hazai fogyasztási kiadás tartósság szerinti megoszlása folyó áron, %

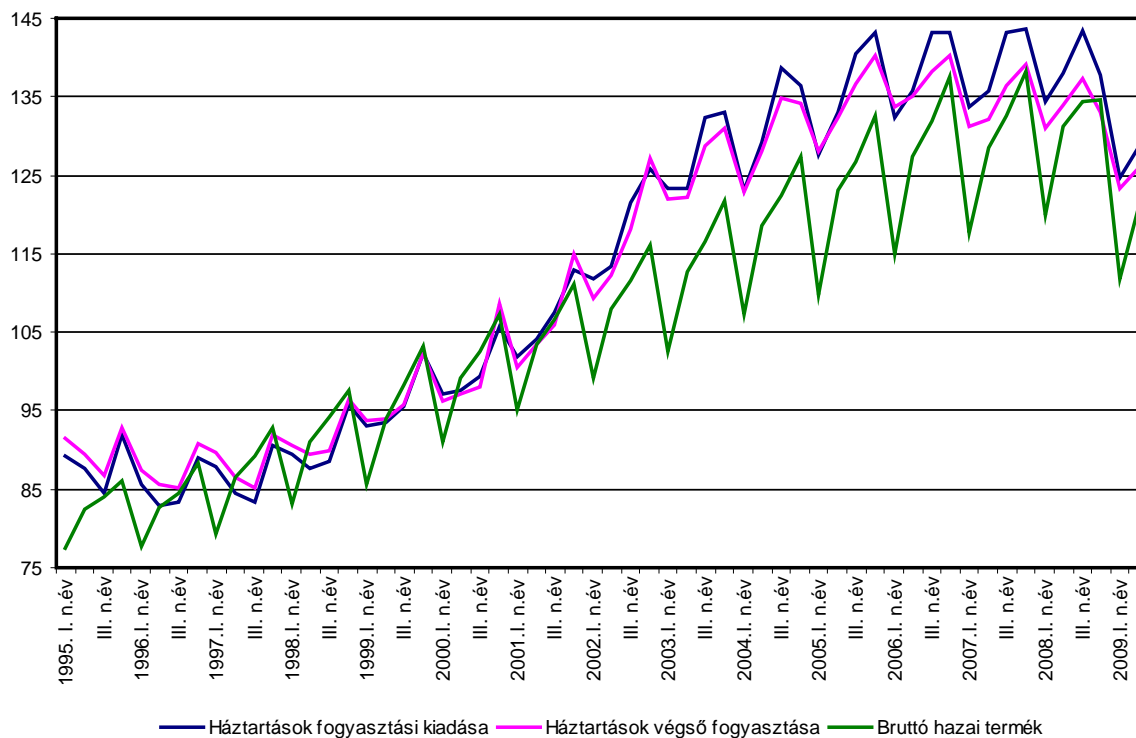

A háztartások fogyasztásának évközi alakulása

A háztartások fogyasztása és fogyasztási kiadása 1995 I. negyedétől 2001-ig átlagban a bruttó hazai termék növekedési üteméhez hasonlóan változott, 2001-től azonban a háztartások fogyasztásának növekedési üteme meghaladta a bruttó hazai termék növekedésének ütemét, a legjelentősebb mértékben 2003 I. negyedében. Innentől kezdve fékeződött a háztartások fogyasztásának bővülése, és egyre jobban közelítette a bruttó hazai termék változását. 2006 I. negyedétől figyelhető meg jelentősebb mérséklődés a háztartások fogyasztási kiadásának növekedésében – a IV. negyedévben már stagnált a fogyasztás az előző év azonos időszakához viszonyítva. 2007 folyamán minden negyedévben stagnálást, illetve egészen enyhe, 1%-ot sem elérő növekedést mértünk. 2008-ban folytatódott ez a tendencia, majd a IV. negyedévben a pénzügyi válság hatására 4,2%-os csökkenés következett be. 2009 I. és II. negyedében a visszaesés még erőteljesebbé vált: 7,3 és 6,6%-kal csökkent a háztartások fogyasztási kiadása az előző év azonos időszakához viszonyítva.

⁵ Az egyéni fogyasztás rendeltetés szerinti osztályozása (COICOP), KSH, 2000, 17. old.

**A háztartások fogyasztása negyedéves bontásban,
2005–2009 volumenindex, 2000. év átlag=100,0**

Jelmagyarázat

+ = előzetes adat

Elérhetőségek:

Felelős szerkesztő: Dr. Pozsonyi Pál

További információ: Boros Zsuzsanna

Telefon: (+36-1) 345–6386 e-mail: zsuzsanna.boros@ksh.hu

[Információs szolgálat](#), telefon: (+36-1) 345-6789